

di oggi, con le sue nuove tipologie, deve tenere presente per potersi relazionare alla forma già esistente del locus. Con questo suo discorso si inserisce nel dibattito internazionale sulla forma e sulla reinterpretazione della città che impegnava gli architetti fin dall'inizio del '900¹⁴. La città, proprio per la sua esistenza oggettiva, è il massimo e costante portatore della storia dell'uomo (Rossi spesso fa riferimento a Parigi, dove in ogni momento architettonico si leggono gli eventi storici avvenuti nel corso dei secoli), quindi è il luogo della memoria collettiva, lo spazio della vita pubblica e privata, lo spazio per la convivenza degli uomini, dove punti emergenti sono i monumenti nell'insieme dell'area abitativa che, insieme con la struttura urbana, le conferiscono il carattere particolare che la differenzia da ogni altra città. Rossi nella città trova il nesso tra la storia, la storia della cultura e delle istituzioni e l'architettura. Egli propone una morfologia della città moderna in connessione con lo sviluppo nel tempo, sostenendo però la relativa autonomia dell'architettura che si compone di forme primarie. Ne sono esempi paradigmatici il complesso abitativo del Gallaratese (Milano, 1973) e soprattutto il blocco del Cimitero di San Cataldo a Modena¹⁵ (1971-78, con Gianni Braghieri), la città dei morti che si configura di elementi primari, forme primitive dentro un grande recinto.

Tra le altre architetture di Aldo Rossi quella forse più nota agli ungheresi è il Teatro del Mondo¹⁶: una torre galleggiante sulle acque davanti all'ingresso della Biennale di Venezia. La torre in legno di forma cubica e coronata con da guglia conica-ottagonale fu una reazione, un gesto dell'architetto neorazionalista degli anni '70 a una città per due volte impossibile: primo perché è tutta di pietra ma sull'acqua: accostamento ritenuto abbastanza irreali per la durezza e stabilità della pietra e per la fluidità e il movimento continuo dell'acqua. Secondo, perché Rossi trovava Venezia la città più irreali d'Europa: morta e allo stesso tempo viva. Il Teatro del Mondo

zötti racionalista építészet, a metafizikus festészet és az irreális poétikája. Tervei azonban a második világháború utáni művelt ember elképzelései, aki egy tökéletesen megváltozott világban él, amelyben a hangsúlyok a modern kor diktálta kérdésekre esnek. Mindez azt eredményezi, hogy terveivel és épületeivel egy olyan új látványt teremtett, amelynek alapeleme a „tartózkodás”¹⁹, a posztmodern művész jellegzetes viselkedési-viszonyulási formája. Rossi a műveivel hozzájárul a Modernista Mozgalomnak, vagy inkább az olasz racionalizmus építészetiének az újraértelmezéséhez, s ezzel egyben a „neoracionalista” irányzat bázisává vált. Ennek az építészeti irányultságnak az a célja, hogy megmentsse a modernista építészeti és a városi a fogyasztói társadalom erős befolyásától, ami az építészetben a különféle történeti korok stílusának gátalan felvételét jelenti, amelyeket oly módon kevernek, használnak és alkalmaznak, hogy szinte a giccs határát sűrölik, sőt olykor át is lépik. A „Tendencia”¹⁹ nevű csoporthoz kapcsolódó építészeti kívánatok tért a „tisza formákhoz”, vagyis a geometriai formákhoz, mint a kúp, a kocka, a piramis, s egyben vissza kívánták adni a forma autonómiáját. Rossi ahhoz, hogy ezeket a nézeteit kialakítsa, beható kutatásokat végzett nagy elődeiről, Boullée és Adolf Loos munkásságáról, amelyeket 1958 és 1964 között a „Casabella-continuità”¹¹ folyóirat hasábjain elmélyült írásokban foglalt össze. A tiszta geometriai formához való visszatérés elve arra vezeti, hogy kidolgozzon egy sajátos nyelvet, amely két elemre támaszkodik: egyrészlől látható evidenciává teszi az a racionalitást, amelyet az építészeti, mint komplex művészet alapelemének tart: az építészeti objektív anyagokat használ, mint a kő, a tégl, az üveg, a beton, tehát anyagi valóságában jelenik meg. Másrészlől pedig soha nem feledkezik meg az építészeti poétikai-lírai aspektusáról sem, mivel az építészeti művészetnek tartja, tehát nem hagyhatja figyelmen kívül annak a művészetnek a fantáziáját, aki kitalálja és megcsinálja a

